

Fetter Károly
szobrászművész, festő

Fetter Károly

(? 1889. augusztus 1. – Dombóvár 1937. október 29.)

Azt állíthatjuk csak biztosan, hogy Fetter Károly 1889. augusztus 1-én született. A születési helyének kérdőjelére az összeállítás végén adok magyarázatot. Édesapja Fetter Géza vasúti kocsirendező, édesanyja Kucsera Matild községi szülésznő.

Családja az 1890-es évek elején került Dombóvárra. József Géza testvére 1891. augusztus 30-án már Dombóváron született. Édesapja a vasúton helyezkedett el kocsirendezőként. Elemi iskoláit Dombóváron végezte. 1902-ben rokoni segítséggel Pécsre került tanulni a Zsolnai gyárba, ahol Apáti Abt Sándor szobrászművész tanítványa lett. Már itt feltűnt a tehetsége. Több kiállításon részt vett alkotásaival Pécsen. Több műve dicséretben részesült. Szobrász képzésével párhuzamosan végezte a középiskolát is. Pécsi mestere javaslatára Romániába ment 1909-ben és a királyi agyagipari gyárban kezdett el dolgozni Bukarestben.

A királyi család tagjainak és több ismert politikusnak a portréit mintázta meg ott tartózkodása alatt. Bukarestből Craiovába, majd Triesztbe ment, ahol Meyer szobrászművész mellett dolgozott. 1910-ben Budapestre került, ahol Tábori nevű barátjával együtt éldegélt meglehetősen szűkös anyagi körülmények között. A budapesti Iparművészeti Iskolát látogatta. Megélhetését elősegítendő karikatúrákat rajzolt a Borsszem Jankóba, a Mátyás Diákba és címfestéssel foglalkozott. Minden vágya volt bekerülni egy neves művész műtermébe.

Mikor ez sikerült, 1912-ben besorozták. Kitört a világháború. Katonáskodása alatt sokat dolgozott, többek között a kiskunhalasi kaszárnya bejáratát díszítő domborművet is ő készítette. Egy ütközetben szerzett tüdőlövését Bécsben ápolták 1914-ben. Itt ismerte meg leendő feleségét, aki ápolónő volt.

Bécsben címfestő és szobrász tevékenységet folytatott. Különösen sokat festett Schrönbrunnban, ahol a Mária Terézia korában odavitetett antik épületromokat rajzolta és festette. Itt ment legjobban a sora, mivel a bécsiek szívesen és aránylag drágán vették meg képeit.

1915-1918 között harcolt a világháború különböző frontjain, ez nagy befolyással volt művészetére. Különösen szépek voltak tájképei, amiket az olasz fronton festet. Később katonatemetők részére készített reliefeket, síremlékeket. Külföldön Haidenschaftban és Schwarzenbergben, hazánkban Mosonmagyaróváron vannak általa készített hősi emlékművek.

A forradalom után családi körülményei arra kényszerítették, hogy Dombóvárra költözzön. 1919-ben betegen tért haza. Ugyanez év október 13.-án Dombóváron feleségül vette a Bécsben megismert ápolónőt, Kotterer Máriát. Házasságukból öt gyermek született. Első

2.

gyermekük, egy kislány születési dátuma és neve ismeretlen. 1922 nyár közepén születtek meg hármas ikreik, Géza, László és Felicián. Oszkár nevű fiuk 1924-ben született.

Családjával a kezdetben nehezen éltek. Pályázott hősi emlékművekre, emléktáblákra, egyházi szobrokra. 1922-ben két pályaművet adott be a dombóvári hősi emlékmű elkészítésére. 1923-ban elkészítette a dombóvári lpartestület hősi halált halt tagjainak emléktábláját. Ezt a dekoratív, kissé barokk jellegű emléktáblát négy példányban rendelte meg az Országos Képzőművészeti Tanács hősi emlékosztálya. 1925-ben Alsó- és Felsőgörzsöny községek hősi emléktábláját készítette el. Szintén 1925-ben készült el az első világháború dombóvári hőseinek emlékműve, amit 1926. szeptember 12-én avattak fel. Nagy dicsérete Fetter művészetének ez a kétfigurás, mélygondolatú, monumentális bronzszobor. 1927-ben készítette el Szepessy László költő emléktábláját, amit a költő szülőházán, az Erzsébet utcában avattak fel. 1927-ben Szent István napján szentelték fel az újdombóvári leendő templom előtti téren az általa készített hat méter magas keresztet a Krisztus szoborral. 1927-ben Dombóváron egy kiállítás alkalmával sok friss vázlatát, tervét, kész munkáját mutatta be. Ugyancsak 1927-ben, november 7-én Magyar Béla plébános szentelte be azt az általa készített hatalmas, gyönyörű kiviteli Jézus Szent Szíve szobrot, melyet a beszentelés után a Szent Orsolya Rend új iskolaépületének homlokzatán helyeztek el.

1928-ban Kaposváron a Berzsenyi Dániel irodalmi és művészeti társaság tavaszi tárlatán Berzsenyi mellszobrával első díjat nyert. 1929-ben ő nyerte el a kaposvári Állami Gimnázium megbízását az intézet 62, volt hős diákja emléktáblájának elkészítésére, amit resicai fehér márványból készített el. Az 1929-es tavaszi tárlaton bemutatott Beethoven feje, Petőfi szobra, Krisztus és Mária reliefje szintén elismerést váltott ki. A kiállításon ezüstérmet nyert.

1930. augusztus 17.-én Vásárosdombón szentelték fel az általa készített emlékművet, a község hősi halottainak emlékére. 1930 decemberében Marczell György festőművész, reálgimnáziumi tanárral, közös kiállításon vett részt Dombóváron. 1931-ben a Csokonai emléktábla pályázaton a 100 pengős díjat megosztva kapta Jeney Viktor gyönki szobrasszal. Kivitelre elsősorban Fetter pályamunkáját jelölték meg. 1931-ben ugyancsak ezüst plakettet nyert a Berzsenyi Társaság tavaszi tárlatán.

1931 pünkösdvasárnapján szentelték fel Attala községben az általa készített hatalmas Szent Imre szobrot a főtéren. 1931-ben ő készítette műkőből a decsi templom főoltárát Lechner építész tervei alapján. 1932-ben mintázta meg Virág Ferenc pécsi megyéspüspök mellszobrát, melyet később a minta alapján márványból faragtak ki. 1933-ban elkészítette Regula Antalnak és Schneider Andrásnak, a dombóvári gimnázium két hősi halált halt tanárának márvány emléktábláját. 1934-ben Hollósy Andor főjegyző megrendelésére elkészítette az újonnan épült újdombóvári templom keresztútját. 1936-ban a Berzsenyi Társaság megbízásából elkészíti Berzsenyi Dániel mellszobrát bronzból, amit a város legszebb parkjában a polgári fiúiskola előtt helyeznek el. Érdekesség, hogy a szoborhoz szükséges bronzot az iskola diákjai gyűjtötték össze. Ugyancsak 1936-ban készült el Fetter

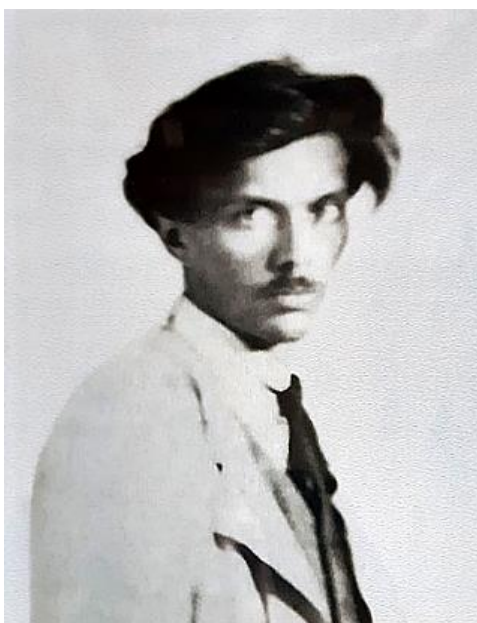
3.

alkotásaként a dombóvári országzászló, amelyet október 18-án avattak fel. Ezután már nem dolgozott, a betegség egyre jobban levette a lábáról.

Tagja volt a Berzsényi Társaságnak Kaposváron és a Képzőművészek egyesületének Pécsen.

1937. október 29-én 20 órakor hunyt el Dombóváron tüdőbetegségben. A családot hamarosan egy másik tragédia is sújtotta. Édesapja halála után két héttel agyhártyagyulladásban elhunyt Oszkár nevű fiuk 13 évesen. Fetter Károly édesanyja, Kucsera Matild, 1940. február 24.-én hunyt el Dombóváron.

(Forrás: Az alábbiakban közölt cikkek és írások.)

Fetter Károly
(Forrás: wikipédia)

Dombóvári 1919 okt. 13.	Fetter Károly csinált r. hall.	néhai Fetter János Kucsera Matild	Kottler Mária r. hall.	Kottler Mária	Toth Mária puskás Pettősi Mária puskás
	szül. 1889 aug. 1. lak. Dombóvár		szül. 1880 jún. 28. lak. Wien nr. Reichgasse 4.		
134.					

Fetter Károly házassági anyakönyvi bejegyzése.
(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Házassági anyakönyvek)

1937. okt. 30.	1937. okt. 29. 20 óra	Fetter Károly születési naptár Dombóvár Berkesegyház 87.	11. okt. 48	Kottler Mária	nálai fetter János Kusser Mária	híró gumi kín
----------------------	-----------------------------------	---	-------------------	------------------	---	---------------------

Fetter Károly halotti anyakönyvi bejegyzése.

(Forrás: familysearch.org – Dombóvár – Halotti anyakönyvek)

„Minden közöny, baj mellett mégis szép az élet, ha az ember a szépnek él.”

(Fetter Károly)

Az összeállításban idézett cikkek és írások időrendben a megjelenés szerint lettek leírva.

Dombóvári Hírlap 1921. január 30. (5. évfolyam 5. szám p. 3. ADT)

Fetter Károly

Csendes ember. Alig ismerik Dombóváron. Legfeljebb azt tudják róla, kiváló címtáblafestő és dicsérgetik, mint jó mesterembert. Pedig ha megnéznék festményeit és szobraikat, megismernék tehetségét, bizonyára másként értékelnék.

A napokban meglátogattam lakását. Először is festményeit néztem meg, melyek meglehetősen nagy számban vannak. Legnagyobb része tájkép, de található néhány csendélet is. Különösen megragadják figyelmemet olaszországi tájképei, amelyeket a háború alatt készített az olasz fronton. Nem sokkal maradnak ezek mögött dombóvárkörnyéki képei, főleg az ódon Dombó Pál várának romjait rajzolta meg sikeresen.

Festményeinél nagyobb számban vannak kisebb szobrai. Ezek még fiatalkori alkotásai. Sok készült közülük Pécsen, hol nem egyet dicsértek meg kiállításon. Sikeresek idillt ábrázoló vázalkompozíciói. Legsikerültebb egy tanulmányfeje, melyben román parasztot mintázott le, teljesen hűen visszaadva a faj tipikus sajátságait. Kétségtelenül felülmúlta nem egy fővárosi reklamírozott szobrász alkotását.

Kérdezősködésemmre elmondta, hogy Pécsen tanult a Zsolnay-féle gyárban, már itt feltűnt mesterének tehetségével és azok buzdították is – erősen – Fetter Károlyt a továbbtanulásra.

5.

Pécsről Romániába ment. Bukarestben a király tulajdonában levő mintázó-műhelyben dolgozott. Nem egy, manapság különösen sokat emlegetett politikus ült neki modelt. A román fővárosból Budapestre került és Tábori nevű (ma már híres grafikus) barátjával együtt éldegélt meglehetősen szűk anyagi körülmények között. Karikaturákat rajzolt a Borsszem Jankóba és a Mátyás Diákba, minden vágya odaösszpontosult, hogy valamelyik híres művész műtermébe jusson be. Mikor ez sikerült neki, kitört a világháború és katonának kellett bevonulnia. Katonáskodása alatt sokat dolgozott. Kiskunhalason most is látható még hatalmas domborműve, mely a kaszárnya bejáratát díszíti. Különösen sokat festett Schönbrunnban, ahol a Mária Terézia korában odavitetett antik épületromokat rajzolta és festette. Itt ment legjobban a dolga, mert a bécsiek szívesen és aránylag elég drágán vették meg képeit.

Forradalmak után családi körülményei arra kényszerítették, hogy Dombóvárra költözzék. Most itt lakik feleségével és leánykájával egy szűk kis szobában. A műterem persze hiányzik!

Felhívjuk a dombóvári közönség figyelmét *Fetter Károly képeire és szobraira*. Nemcsak a tehetséget segítik, ha képeit vásárolják, hanem önmaguknak is szereznek kulturális étéket.

Fetter Károly katonaként az általa készített dombormű előtt.
(Forrás: galéria.index.hu)

Dombóvári Hírlap 1922. február 19. (6. évfolyam 8. szám p. 1. ADT)

A dombóvári hősök emlékműve.

A Hősök Emlékművének bizottsága február 13-án tartotta a főbírói hivatalban első összejövetelét. Az elindulás s az első bizottsági ülés megbeszélései remény nyujtanak arra, hogy Dombóvár is elérje régen ápoltnak nemes tervét: sikerül felállítani az elesett s a világháború szenvedési következtében elhalt hőseinek nagyszabású emlékművét. A megindulás olyan erős s komoly akaratú, hogy bizton remélhetjük, a legnehezebb akadályokat is sikerül félrehárítani s az emlékmű felállítására szükséges anyagi a legrövidebb időn belül összegyűl.

...

Szévald Oszkár főszolgabíró ezután Bemutatta *Fetter Károly* sikerült két művészi pályatervét. A bizottság természetesen addig nem tud dönteni, míg *Fetter* is be nem nyújtja a költségvetést. Mindenesetre Dombóvár érdeme lenne, ha hazai művészetének szép kivitelű, impozáns emlékműve díszíthetné kis városának valamelyik alkalmas terét.

Dombóvári Hírlap 1922. március 05. (6. évfolyam 10. szám p. 3. ADT)

A gyönki Iparosok, Kereskedők Köre február 18-án ünnepelte 3 esztendő fennállását. Az ünnepi estebéden megjelentek a dombóvári kiküldöttek is. Hesz Endre kereskedő magasszárnyalású beszédének keretében leplezték le Schmidt Jenő elnök életnagyságú mellképét. Utána Robitsek Béla dombóvári kocsigyártó adta át az elnöknek a dombóváriak nevében *Fetter Károly földink által készített gyönyörű kivitelű hatalmas plakettet.*

Dombóvári Hírlap 1922. július 16. (6. évfolyam 34. szám p. 3. ADT)

Anyakönyvi közlemény.

Junius hó 25-től július 9-ig a következő születések történtek: ifj. Handl Ede hentessegéd és Meiszterics Erzsébet: Ede Ferenc r. kat., *Fetter Károly* címfestő és Kotterer Mária: Géza, László, Felicián r. kat.,

Tolnamegyei Újság 1923. augusztus 04. (5. évfolyam 31. szám p. 2 ADT)

Hősök emlékűnepe Dombóváron.

A dombóvári iparosság és vezetőségének emelkedett, hazafias gondolkodására vall az a tény, hogy a világháborúban hősi halált halt iparostársaik emlékét díszes emléktáblán örökítsék meg. A vármegyebeli iparostestületek között a dombóvári volt az első, amely e téren lerótta a kegyelet adóját, amiben különösen kiváló elnöküknek, Ivanich Antal villanytelepi igazgatónak van nagy érdeme, aki a kegyelet és hazafias érzés eme szép megnyilvánulásának nemcsak kezdeményezője volt, hanem harcoló lelkes társak segítségével tervét meg is valósította. Ily kiváló vezető és a testület megértő együttműködésének csak örülni tudunk.

A műkőből készült díszes emléktáblát, amelyet *Fetter Károly dombóvári szobrász művész*es kivitelben alkotott, július 29-én leplezték le ünnepélyes keretek között.

Pápai Hírlap 1925. november 28. (22. évfolyam 48. szám p. 2. ADT)

Hősök emléke a két Görzsönyben.

Felsőgörzsöny község a világháboruban elesett 33 hősi halottjának és eltűntjének emlékére a templom falába illesztett emléktábla leleplezését e hó 15-én ejtette meg, lélekemelő egyházi funkció keretében. Az ünnepélyen az egész község résztvett. Az emlékművet *Fetter Károly dombóvári szobrászművész* tervezte. Egy hétre rá, e hó 22-én pedig Alsógörzsöny község tartotta meg a világháboruban elesett 13 hősi halottjának és eltűntjének emlékére a templom falába illesztett emléktábla leleplezését – ugyancsak az egész község lakossága jelenlétében. E emlékművet is *Fetter Károly szobrászművész* alkotta.

Tolnamegyei Újság 1926. szeptember 18. (8. évfolyam 37. szám p. 3. ADT)

Dombóvár nagy ünnepe.

Dombóvár nagyközség szeptember 12-én leplezte le fényes és megható keretek között a világháboruban elesett hőseinek emlékét.

A dombóváriak már 1921-ben megindították a mozgalmat az emlékszobor felállítására, de az különböző okokból szünetelt, míg aztán Kenézy László főszolgabíró az ő kiváló agilitásával minden akadályt legyőzve, keresztül vitte, hogy az emlékszobor felállíttassék a dombóvári sétatér közepén. Ezen hazafias cél elérésénél kiváló segítőtársa volt a község ujonnan megválasztott főjegyzője: Takács József. . . .

Az általános éljenzések elhangzása után beállott nagy csendességben szólásra emelkedett a Fenséges ur. „Hulljon le a lepel” – mondá – és egy pillanat múlva szemünk előtt állott *Fetter Károly dombóvári szobrászművész* kiváló alkotása, a mindennapi sablonból nagyon is kimagasló bronzszobor csoport: a halálra sebesült ifju honvédet magához ölelő öreg harcos. . . .

Tolnamegyei Újság 1927. július 02. (9. évfolyam 27. szám p. 1. ADT)

Szepessy-ünnepély Dombóváron.

Nem nagy méreteken, nem országos férfiak szereplésével, de annál közvetlenebb melegséggel és a költő emléke iránt igaz megbecsüléssel ünnepelte június 26-án Dombóvár községe szülöttjének, a híres dalköltőnek, Szepessy Lászlónak emlékezetét, azzal, hogy szülőházán *Fetter Károly dombóvári szobrász által készített* (aki a dombóvári hősök szobrát is művészi felkészültséggel alkotta meg) emléktáblát, amelyen a költő sikerült arcképe is látható, leplezte. . . .

Dunántúl 1927. augusztus 26. (17. évfolyam 192. szám p. 5. ADT)

Keresztszentelés Ujdombóváron.

Ujdombóvár község főterén, ahova a templomot is tervezik, vallási kegyelet és hitbuzgalmi céllal keresztet állítottak, melyet *Fetter Károly dombóvári szobrászművész alkotott. A hat méter magas kereszten a felfeszített Krisztus jól sikerült szobra alatt Mária, a fájdalmas anya és bűnbánó Magdolna alakja látható. Mária az égre emeli mély bánattól átszellemült arcát, Magdolnát lesujtja a fájdalom, kezét tördeli és dus haja elomlik meghajlott vállán. A szobrász, művészi tehetségét dicsérő keresztmélket, a lenyűgöző hatást keltő, plasztikus szoboralakokkal, Szent István napján szentelték fel fényes ünnepséggel. . . .*

Tolnamegyei Újság 1927. szeptember 17. (9. évfolyam 38. szám pp. 2-3. ADT)

Szobor- és képkiallítás Dombóváron.

. . . Ezuttal értékes képzőművészeire óhajtjuk ráirányítani a közfigyelmet. Egész kis képzőművész-csoport él és munkálkodik Dombóváron. Nemrégén a patikus-piktor Szemenyey Ferenc állította ki hangulatos munkáit. Itt működik a Nemzeti Szalon pécsi kiállításairól már ismerős művész-rajztanár: Marczell György, azonkívül a nagybányai iskola neveltje: Vargáné Davida Mária. Itt dolgozott hosszú időn át Pohárnok Zoltán is. E cikkben részletesebben *Fetter Károly szobrászról* . . . kívánunk szólni. . . .

*Fetter szobrász most 38 éves. Annyira csendes, szerény ember, hogy a mi viszonyaink közt nehezen tör utat erős tehetsége. Pedig már fiatalkori munkái is figyelmet keltettek, különösen külföldön. Így Bukarestben az a kitüntetés érte, hogy a költő királynéről; Carmen Sylváról, továbbá a mostani román extrónörökösről és a jelenlegi szerb királynéről ülés után portré-plakettet készíthetett. Nevezetesen a Meyer trieszti szobrász mellett, azonkívül a budapesti Iparművészeti Iskola látogatása közben és a Bécsben alkotott munkái. Értékesek a háboru alatt készített schwarzenbergi, haidenschafti, magyaróvári emlékművei az elesett hősekről. Dombóvári munkásságát az iparos-hősök emléktáblájának elkészítésével kezdte; ezt a dekoratív, kissé barokk jellegű emléktáblát négy példányban rendelte meg az Országos Képzőművészeti Tanács hősi emlékosztálya. Szepessy László költő szülőházán elhelyezett emléktáblája komoly pátozával, technikai megoldásával előbbi alkotásai fölé emelkedik. A dombóvári hősök emlékére állított kétfigurás, mélygondolatu, monumentális bronzszobor nagy dicsérete Fetter művészetének. Vetekszik vele plaszticitás szempontjából a napokban felszentelt ujdombóvári feszület. Ebben a művében klasszikusan nagyvonalu erő és finomság él: valósággal lenyűgöző. A kiállításon sok friss vázlatát, tervét, kész munkáját láttuk. Szép alkotás Szent József, Pieta, Szent Anna. Sokat sejtet Krisztus sírbatétele. Apolló és Daphne kompozíciója finom bátorságával üdén hat. „Sétára készen” című vázlata elegáns, biztosvonalu, kecses. Mellszobor portréi külön érdekességei *Fetter művészetének*. Minden munkája igaz rátermettséget mutat. Öröm beszélni evvel a csendesszavu szobrasszal. . . .*

1927. Iskolai értesítők – Szent Orsolya Rendi tanítóképző, Dombóvár (p. 9. ADT)

. . . November 7-én reggel ½ 8 órakor Magyar Béla plebános úr beszenteli azt a hatalmas, gyönyörű kivitelű Jézus Sz. Szíve szobrot, melyet a beszentelés után új iskolaépületünk homlokzatán helyeztek el. A beszentelés után rendes tanítást tartottunk. Meg kell itt emlékeznünk a szobor nagy tehetségű készítőjéről: *Fetter Károly, dombóvári művészből*, kinek e helyen is hálás köszönetet mondunk gyönyörű alkotásáért. . . .

A szobor az iskola homlokzatán.
(Forrás: kozterkep.hu)

Pécsi Napló 1928. április 15. (37. évfolyam 80. szám p. 4 ADT)

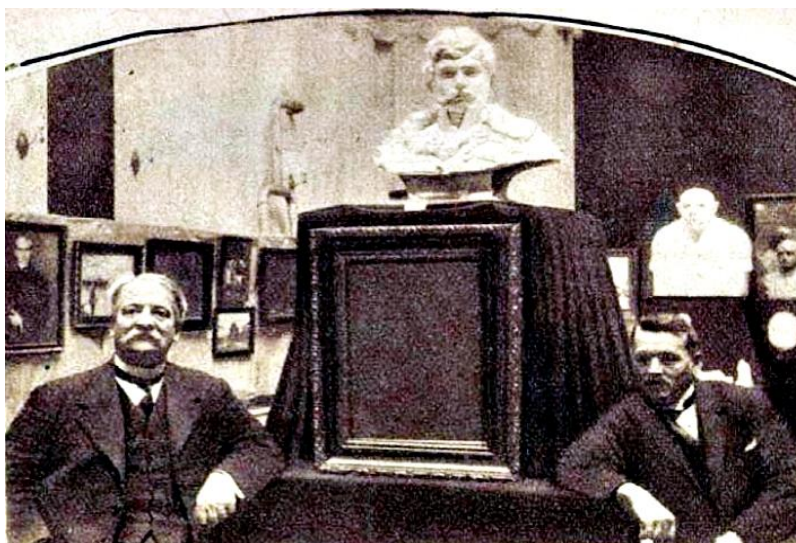
A pécsi képzőművészek tavaszi tárlata.

. . . *Fetter Károly* szobrász. Korpusz Savonarolája a XV. század mélyen látó, erőslelkű, elhatározott szándéku barátjának minden lelki nagyszerűségét sugárzón testesíti a rusztikus törzsön nyugvó, átszellemültségében is akaratot tükröző arcával. „Jenőke” című feje a gyermeklélek tisztaságának szobra. Ezek kifejező plasztikájukkal, „Pieta” című műve finom kidolgozásával érzékeltetik a művész elgondolásait. . . .

Tolnamegyei Újság 1928. május 06. (10. évfolyam 19. szám p. 3. ADT)

A dunántuli tavaszi tárlat kitüntettje.

A Bezsenyi Dániel irodalmi és művészeti társaság Kaposváron április 8-16-ig kép és szobrászati kiállítást tartott, amelyen több jeles művész vett részt. Megyebeli festőink és szobrászaink közül *csak egy szobrász, Fetter Károly Dombóvárról* vett részt, aki becsületet szerzett a tolnamegyeieknek, amennyiben első díjat (ezüst érmet) nyert. . . .

A Dunántúli Tárlaton állította ki Fetter Károly, Berzsenyi Dániel mellsobrát.
(Forrás: 1928.05.30. Tolnai Világlapja (28. évf. 22. szám p. 35. ADT))

Tolnamegyei Újság 1929. december 07. (11. évfolyam 49. szám p. 6. ADT)

Kocsis László szobrának leleplezése Dombóváron.

A dombóvári urinők Mária-kongregációja pompásan sikerült irodalmi estélyt rendezett a szegények felszegélyezésére az Orsolya rendi zárda tornatermében. . . . Az estélyen jelen volt Kocsis László mutatta be ezután nagy hatással két bájos költeményét. A tetszészaj lecsillapulta után a kongregáció nevében Fodor Imréné üdvözölte Kocsist, akinek egyuttal leleplezték a *Fetter Károly dombóvári művész által készített mellsobrát*, amelyre elhelyezték az első babérkoszorút is. . . .

1929. Iskolai értesítők – Állami Gimnázium, Kaposvár (p. 3. ADT)

. . . a Diákszövetség választmánya pályázat útján az emlékmű elkészítésére *Fetter Károly dombóvári szobrászművésznek* adott megbízást, aki művészi feladatát mindenki teljes megalégedésére oldotta meg. A resicai fehér márványból készült gyönyörű emléktábla az intézet első emeleti előterének legszebb díszé és rajta ragyog aranyozott betűkkel 62 volt hős diák neve e felirattal: „Pro patria 1914-1918. Ezt az emlékművet a kaposvári reál-gimnázium Diákszövetsége helyezte el 1929-ben az intézeti hősi halottak emlékére.”

Napi Hírek 1930. augusztus 18. (4. kiadás 9 óra 25 perc ADT)

Vásárosdombón tegnap szentelték fel a község hősi halottainak emlékművét. A felszentelést Igaz Béla dr. pápai prelátus, pécsi kanonok végezte, fényes papi segédlettel. Utána több ünnepi beszéd hangzott el, amelyek közül kiemelkedett P. Somogyi jezsuita atya szép beszéde. Az emlékművet *Fetter Károly dombóvári szobrászművész* készítette.

Az emlékmű felavatása Vásárosdombón.

(Forrás: 1930. 08. 31. Képes Krónika (12. évf. 35. szám. p. 39. ADT))

Napi Hírek 1930. december 29. (4. kiadás 9 óra 35 perc ADT)

Ma délelőtt nyílt meg Dombóvárott Marczell György festőművész, reálgimnáziumi tanár és Fetter Károly szobrászművész bemutatkozó kollektív kép- és szoborkiállítása. Már az első nap több kép és szobor kelt el.

Somogyi Újság 1931. február 01. (13. évfolyam 26. szám p. 6. ADT)

Döntés a Csokonay emléktábla pályázatban.

A Berzsényi Társaság által kiküldött zsüri döntött a Csokonay emléktáblára beérkezett pályázatok felett. A 100 pengő díjat megossza Fetter Károly dombóvári és Jeney Viktor gyönki szobrász között, míg dicséretben Ispánky József kaposvári szobrász pályázatát részsítette, Kivitelre elsősorban Fetter Károly pályamunkáját jelölte.

Somogyi Újság 1931. május 20. (13. évfolyam 113. szám p. 2. ADT)

Szent Imre szoborszemtelés és katolikus nap Attalán.

Az egész Dunántulon egyedülálló Attala község híveinek nemes elhatározása és az elhatározást követő tette, amellyel a lilimos herceg Szt. Imre 900 éves halálának emlékére áldoztak. Gyönyörű Szent Imre-szobrot állítottak fel az iskola elé. A figurát Fetter Károly hírneves szobrászművész készítette. A bírálóbizottság tagjai egytől egyig a legnagyobb elismeréssel szóltak a szobrászművész teljesítményéről, akinek sikerült olyan alkotást produkálni, amellyel nevét az eddiginél még ragyogóbbá tette. . . .

Somogyi Újság 1932. május 05. (14. évfolyam 101. szám p. 3. ADT)

Kedden délután döntött a bírálóbizottság.

A Berzsényi társaság 1932. évi Dunántuli Tavaszi Tárlata műanyagának díjazására megállapított díjakat a bírálóbizottság Weissenbach Iván báró elnöklete alatt május hó 3-án délután tartott ülésén a következő művészeknek ítélte:

. . . A Berzsényi Társaság ezüst plakettje *Fetter Károly dombóvári szobrászművész Női fej* című szoborművének ítéltetett. . . .

Pécsi Napló 1932. június 02. (41. évfolyam 122. szám p. 5. ADT)

Virág Ferenc megyéspüspök mellszobra.

Fetter Károly dombóvári tanár (?), szobrászművész, aki több kiállításon nem csak feltűnést keltett szobraival, hanem ismételten kitüntetésben is részesült, a napokban készült el Virág Ferenc pécsi megyéspüspök mellszobrának megmintázásával. A művész egy hét alatt készült el a megyéspüspököt ábrázoló agyagmintával s az oly kitűnően sikerült, hogy a főpásztor legteljesebb elismerését fejezte ki az alkotás felett. A mellszobor rövidesen márványban is kivitelre kerül.

Új-Somogy 1932. november 09. (14. évfolyam 253. szám p. 3. ADT)

Fetter Károly szobrászművész Kaposváron.

Fetter Károly szobrászművész neve Kaposvár közönsége előtt nem ismeretlen, a Berzsényi Társaság által itt, Kaposváron rendezett kiállításokon szobraival nagy feltűnést keltett. Legutóbb pedig ugyancsak a Berzsényi Társaság által kiírt reliefs pályázaton az első díj nyertese lett. Fetter Károly szobrász rövid időre városunkba érkezett, itt tartózkodása alatt bárminemű szobrászati munkát – portrékat és javításokat – a legjutányosabban elvállal. Címe a szerkesztőségben megtudható.

Pécs Napló 1933. április 16. (42. évfolyam 86. szám p. 9. ADT)

. . . *Komoly tehetség Fetter Károly. Kiváló „Éva” című alkotása, de elismerést érdemelnek IV. Károly királyról és Ottó trónörököséről és Prohászka Ottokárról készített reliefjei, azonkívül egy rendkívül kifejező Krisztus tanulmánya is.*

Tolnamegyei Újság 1933. július 29. (15. évfolyam 59. szám p. 5. ADT)

Hósi halált halt tanárok emlékműve.

A dombóvári reálgymnázium idei érettségi multságának jövedelméből *Fetter Károly dombóvári szobrász művész elkészítette Regula Antalnak és Schneider Andrásnak, az intézet*

13.

hősi halált szenvedett két tanárának márvány emlékművét, amelyet az iskolaév megnyitó ünnepélyével kapcsolatban fognak leleplezni.

Tolnamegyei Újság 1934. augusztus 22. (16. évfolyam 65. szám p. 1. ADT)

Az ujdombóvári templom felszentelése.

Az új alapítású, alig egy évtizedes múltú és szép elrendezésű Ujdombóvár kertvárosának idején bámulatos gyorsasággal fejlődött és a lakosság nyomban szükségét érezte a római katolikus templom felépítésének. . . .

. . . Hollósy Andor főjegyző pedig Fetter Károly dombóvári szobrász által készített stílusos műmárvány keresztútját az új szentegyház részére. . . .

Tolnamegyei Újság 1936. február 05. (18. évfolyam 10. szám p. 3. ADT)

Dombóvár országzászlót állít.

Dombóvár társadalma 1602 pengőt gyűjtött össze az ereklyés országzászló céljaira. Ez év júniusában avatják fel a Szent István téren az országzászlót, melynek művészi talapzatát Fetter Károly dombóvári szobrász készíti. A zászlót a dombóvári MANSz ajándékozza.

**A dombóvári országzászló.
(Forrás: kozterkep.hu)**

Somogyi Újság 1936. március 27. (18. évfolyam 72. szám p. 1. ADT)

. . . A berzsenyi szobor ügyében volt az említett értekezlet a városházán, amelyen a megjelentek titkos szavazással *Fetter Károly dombóvári szobrászművész* munkáját fogadták el kivitelezésre s megbízták a művészt, hogy a szobrot alkossa meg. A költő mellszobra bronzból készül és a bizottság helyszíni szemléje alapján a Horthy-parkban a szökőkuttól a polgári fiúiskola felé vezető ut baloldalán levő fenyőfák elé kerül megfelelő térbeli kiképzéssel kőlapra. . . .

A Berzsenyi szobor Kaposváron.
(Forrás: kozterkep.hu)

Tolnamegyei Újság 1937. november 10. (19. évfolyam 86. szám p. 3. ADT)

Halálozás.

Fetter Károly dombóvári szobrászművész, akinek munkáját számos művészalkotás, többek közt a nyilvános pályázaton első díjat nyert kaposvári Berzsenyi szobor és a dombóvári hősi emlékszobor őrzi, Dombóváron meghalt és nagy részvét mellet helyezték örök nyugalomra. Az istenáldotta tehetségű művész, akinek nemigen volt munkaalkalma, minden vagyon nélkül hagyta itt özvegyét és öt árváját.

Tolnai Népújság 1995. június 21. (6. évfolyam 143. szám p. 5. ADT)

. . . *Fetter életútjáról* már szoltunk, de a „mesterségéről” még nem. Több helyen volt műhelye Dombóváron. A kőfaragás emléke él a családban és a fényképfelvételeken. Modelljei családtagok voltak, akiket lerajzolt, majd gipszformát készített róluk, s azt kőbe vagy bronzba formázta. Szobrai közt sok vallásos témájú. Krisztus szobra is több van, ahol

15.

az arc ugyanaz, kicsit más hajjal, más helyzetben. . . . Szobrászként ismert volt egyházi körökben. . . . Dr. Szőke Sándorné.

**A dombóvári hősi emlékmű.
(Forrás: wikimedia.org)**

**Az attalai Szent Imre szobor.
(Forrás: wikipedia.org)**

16.

Itt szeretnék választ adni a születési helynél található kérdőjelre. Az interneten található Wikipédia szabad enciklopédián, Fetter Károly szócikkénél a következők szerepelnek: született 1889. augusztus 1-én Ercsi-Szlatinapusztán, édesapja id. Fetter Károly, édesanyja Kremmer Éva, három testvére Géza, János és Vilmos.

Kezdjük a születési helyével. Magyarországon három Szlatina-pusztai település található. Ercsi külterületén, Rácalmás külterületén és Soltvadkert külterületén. Valamennyi a felsorolt településekhez tartozott régen és ma is oda tartoznak. Egyik település egyházi anyakönyvében sem szerepel Fetter Károly neve 1889-ben, de még az előtte és utána levő években sem. Mindhárom település egyházi anyakönyve megtalálható a familysearch.org genealógiai oldalon. Ezen kívül ellenőriztem még a Baranya megyei Szatina település egyházi anyakönyvét is, de ott sem található.

Külföldön Szlatina nevű települések Romániában, Horvátországban és Szlovákiában találhatók. Ezek anyakönyvei nem elérhetők.

Dr. Szőke Sándorné több helyen említi (a Tolnai Népújság számaiban), hogy Fetter Dombóváron született, de sajnos ez is téves. A házassági anyakönyvi bejegyzésében csak a születési ideje van közölve, helye sajnos nem.

A következő tévedés a családdal van. Fetter Károly halotti anyakönyvi bejegyzésében (amit az életrajz végén közöltem), a következők szerepelnek: édesapja Fetter Géza, édesanyja Kucsera Matild. A testvérei hárman voltak, mindhárman Dombóváron születtek, 1891. augusztus 30-án József Géza, 1893. június 26-án Mária és 1895. január 20-án Matild.

Apjuk, Fetter Géza 1865. május 19-én született a Baranya vármegyei Pogány községben. Anyjuk, Kucsera Matild 1867-ben született Szigetváron. Házasságot Pécsen kötöttek 1888. augusztus 28-án. Károly fiuk egy évre rá augusztus 1-én született a házassági anyakönyvi bejegyzés szerint. Nem tudni ekkor hol laktak. Mint már említettem József Géza fiuk születése Dombóváron történt. Az anyakönyvi bejegyzést annyival egészítette ki a helyi plébános: „az apa Bonyhádon székcsináló”, ezen kívül még a következő olvasható: „az anya hazajött szüleihez és itt szült meg”. Kucsera Matild szülei ismeretlen időpontban Szigetvárról Dombóvárra költöztek. Édesapja férjiszabó volt. Az 1892-es dombóvári iparos névsorban szerepel a neve a férjiszabóknál.

A harmadik gyermek, Mária születésekor az anyakönyvben az apa foglalkozásánál „kocsirendező a vasutnál” szerepel, tehát a család ekkor már Dombóváron lakott. Fetter Géza sajnos már nem érte meg negyedik gyermeke születését (1895. január 20.), mert egy vasúti balesetben 1894. július 16-án az újdombóvári állomáson elhunyt.

Az egyházi anyakönyvekben, Károly születési bejegyzése nem található a pécsi, szigetvári, bonyhádi, pogányi és dombóvári anyakönyvekben sem.

Sajnos nem sikerült kideríteni a születési helyét.

Az összeállítás nagyobb részben az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek és írások mellett.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2023. május 22.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után.